

DÍTĚ VE SFÉŘE SPOLEČENSKÉHO PROSTŘEDÍ

Přednáška v rámci předmětu
Teorie a praxe edukace

Přednášející: **PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.**

Katedra sociální pedagogiky PdF MU

SOCIALIZACE

JEDINEC

Intervenující podmínky socializace

VNITŘNÍ

Genetické dispozice
Vrozené dispozice

VNĚJŠÍ

Výchova
Prostředí

PROSTŘEDÍ

- složitě strukturovaný systém ne náhodných činností (přírodní řád → společenský řád, vnitřní organizace)
- otevřený systém, odrážející potřeby objektu i subjektu;
- „**soubor vnějších přírodních** (biologických, geografických) **a společenských** (pedagogických, psychologických, sociologických) **podmínek**“

Různé pohledy na prostředí:

- **Objektivní (reálné vazby a vlivy) x subjektivní (potřeby objektu)**
- **Přírodní + ekologické, společenské, soc. systém (vztahy, kom), kultura (hodnoty, řád, normy...)**
- **Přírodní, kulturně-civilizační, sociální, historické**

Členění podle:

- **velikosti a rozsahu** (makro, mezo, mikro)
- **typu aktivit člověka** (pracovní, volnočasové, vzdělávací, sportovní, společenské...)
- **organizovanosti** (organizované, institucionální vs. neorg., nezařazované)
- **území, teritoria** (lokální, neformální...)
- **charakteristického znaku** (společenské zařazení...)

PEDAGOGIKA

- zkoumá **prostředí společenské**
- bere v potaz aspekty přírodní, kulturní, historické, ekonomické
- přirozenými prostředími jedince
→ *rodinné, školní, skupinové, lokální, pracovní*

A) Rodinné prostředí

Utváří

- prvotní sociální kontakt, vazby;
- emocionalitu;
- hodnotový systém;
- postoje, názory;
- osobnostní vlastnosti (vůle, charakter...);
- přebírání norem společnosti

B) Školní prostředí

Komenský:

„Příprava člověka na vše lidské.“

- **Speciální lokální prostředí**
- **4 roky → ? (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ ...)**
- **Probíhá: výchova, vzdělávání, socializace, interakce, kooperace, organizační, technické práce**
- **Důležité klima školy, třídy (materiální, přírodní, společenské podmínky)**
- **Zdravá škola**
- ***rodina* ⇔ *škola***

C) Lokální prostředí

- pravidelný, bezprostřední kontakt (přírodní, společenské; vztahy, normy, hodnoty, vzory, ...);
- jistá „geografická“ příslušnost, jedinec stále někam patří;
- volný čas

Sociologie: „Skupina lidí v organizovaném teritoriu se společným stylem života“

- město, tradiční – moderní vesnice (stupeň ohrožení jedince);
- dospívající – jazyk, hodnoty ideály, zkušenosti, tradice.

D) Skupinové prostředí

- **statut a role jedince ve společnosti** (připsaný – rodina, získaný – škola, družina, kroužek – vnitřní řád, hierarchie, komunikace);
- makro, mezzo, mikro;
- **síla skupiny** – pozitivní i negativní vliv (soc. patologie, asociální chování)